

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 136/2015

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Δ')**

Συνεδρίαση της 9^{ης} Ιουνίου 2015

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Στέφανος Δέτσης, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Γαρυφαλιά Σκιάνη, Δήμητρα Κεφάλα, Ευστράτιος Συνοίκης, Παναγιώτης Παππάς.

Εισηγήτρια: Ξανθή Μπασάκου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός ερωτήματος: Το υπ' Αριθμ.Πρωτ.3113.1/04/8-5-2015 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής & Ναυτιλιακών Επενδύσεων, Δ/ση Λιμενικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού (πρώην Ναυτιλίας και Αιγαίου).

Περίληψη ερωτήματος: Εάν επί οφειλών από λιμενικά τέλη, που βαρύνουν το πλοίο, η Λιμενική Αρχή υποχρεούται να απαγορεύει τον απόπλου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 2 του ν.δ/τος 2721/1953, ή δύναται να απαγορεύει αυτόν κατόπιν αιτιολογημένης πρότασης του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα (Οργανισμός Λιμένος Α.Ε., Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο, Λιμενικό Ταμείο), σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 20 παράγραφος 10 του ν.3622/2007.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Δ') γνωμοδότησε ως εξής:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Στο έγγραφο του ερωτήματος και τα συνημμένα σε αυτό και κατωτέρω αναφερόμενα έγγραφα, εκτίθενται τα εξής:

1. Το Κεντρικό Λιμεναρχείο Πατρών, στο Αριθμ.Φακ:512.7/2015Αριθμ.Σχεδ.:147/5-1-2015 έγγραφό του, με θέμα «Είσπραξη τελών ελλιμενισμού σκαφών στη Μαρίνα Πατρών» αναφέρει : «1....Στο άρθρο 7 παρ.2 του Ν.Δ. 2721/53 (Α'325) ορίζεται ότι «οι αρμόδιοι Τελωνιακοί ή Λιμενικοί Αρχαί υποχρεούνται να αρνώνται την παράδοση εμπορευμάτων ή να εμποδίζουν τον απόπλου πλοίων ή άλλων σκαφών εφόσον δεν επληρώθησαν τα βαρύνοντα αυτά τέλη και δικαιώματα υπέρ του οικείου Λιμενικού Ταμείου» ενώ στο άρθρο 20 παρ.10 του Ν.3622/2007 (Α'281) ορίζεται «Πέραν των ποινών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, σε περίπτωση οφειλής ή καθυστέρησης απόδοσης των λιμενικών τελών και δικαιώματα υπέρ των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων (Οργανισμών Λιμένων Α.Ε., Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων και Λιμενικών Ταμείων), ανεξάρτητα από το αν αυτά βαρύνουν το πλοίο, τους επιβάτες, τα οχήματα ή τα φορτία και ανεξαρτήτως των υπόχρεων καταβολής αυτών, οι κατά τόπους Λιμενικές Αρχές, μετά από αιτιολογημένη αίτηση του οικείου φορέα μπορούν να απαγορεύουν τον απόπλου των πλοίων».

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται επικάλυψη των διατάξεων καθώς ως προς την ενέργεια της Λιμενικής Αρχής για το μέτρο της απαγόρευσης απόπλου οι διατάξεις του Ν.3622/2007 αφορούν σε δυνητική επιβολή του μέτρου εφόσον έχει προηγηθεί αιτιολογημένη αίτηση του οικείου φορέα διαχείρισης, ενώ οι αντίστοιχες διατάξεις του Ν.Δ. 2721/1953 αναφέρονται σε υποχρέωση επιβολής αυτού από την Λιμενική Αρχή.

...

4. ... παρακαλούμε όπως μας γνωρίσετε ποιά εκ των δύο τυγχάνει εφαρμογής;...»

2. Επίσης ο Λιμενικός Σταθμός Κιάτου στο Αριθμ.Πρωτ.:421/14Αριθμ.Σχεδ.:1046/17-7-2014 έγγραφό του προς το Συνήγορο του Πολίτη, στον οποίο είχαν προσφύγει πλοιοκτήτες αμφισβητώντας τη νομιμότητα αποφάσεων απαγορεύσεως απόπλου για οφειλόμενα τέλη ελλιμενισμού της ανωτέρω λιμενικής αρχής, λόγω μη εφαρμογής του άρθρου 20 παράγραφος 10 του ν.3622/2007 (δυνητική απαγόρευση), αλλά του άρθρου 7 παράγραφος 2 ν.δ/τος 2721/1953 (υποχρεωτική απαγόρευση απόπλου), παραθέτει τα κάτωθι:

«Α1) Όπως φαίνεται και στην περιγραφή των γεγονότων που ο ίδιος ο πολίτης εκθέτει στις σχετικές προς την Υπηρεσία σας αναφορές του, την 05-06-2013 ο κ. Γ.Ν.

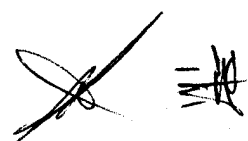
παρουσιάσθηκε στην Λιμενικό Σταθμό Κιάτου και κατόπιν σχετικής αίτησής του έλαβε από την Υπηρεσία μας άδεια ανέλκυσης-καθέλκυσης για το Σκάφος του προκειμένου να συντηρήσει αυτό.

Η Υπηρεσία μας όπως άλλωστε πράττει και σε κάθε άλλη παρόμοια περίπτωση, αφού αποτελεί πάγια πρακτική της, τον ενημέρωσε συν τοις άλλοις για τις οικονομικές υποχρεώσεις τις οποίες θα έχει ταυτόχρονα με την Άδεια που θα λάβει...Ενημερώθηκε λοιπόν ότι εκτός.....θα πρέπει να πληρώσει στην Υπηρεσία μας και τα Λιμενικά τέλη τα οποία υπολογίζονται, ως ελάχιστη χρέωση....Εν συνεχεία, όπως επίσης αναφέρει ο ίδιος ο κ. Γ.Ν. μετά την ολοκλήρωση των εργασιών συντήρησης του σκάφους του, το μετέφερε στο Λιμάνι της Κορίνθου, χωρίς όμως να ενημερώσει για αυτό την Λιμενική Αρχή του Κιάτου.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, όπου δηλαδή ένα σκάφος αποπλέει από το Λιμένα, χωρίς να έχει προηγουμένως τακτοποιήσει τις όποιες οφειλές του προς το Δημόσιο, εντελώς ανεξάρτητα από το ύψος του οφειλόμενου ποσού, προβλέπεται από τις διατάξεις του Ν.Δ 2721/53 ΑΡ.7 παρ.2 απαγόρευση απόπλου και προς τούτο γίνεται Σηματική αναζήτηση του σκάφους αυτού όπως και έγινε όχι μόνο στην περίπτωση αυτή του κ. Γ.Ν. αλλά και σε άλλες παρόμοιες περιπτώσεις...

Επαναλαμβάνουμε ότι το μέτρο της απαγόρευσης του απόπλου σε περίπτωση οφειλών δεν εξαρτάται από το ύψος της οφειλής και έχει (συν τοις άλλοις) αποτρεπτικό για νέες παρόμοιες περιπτώσεις χαρακτήρα, και πάνω από όλα στην διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος και του συγκεκριμένου προσόδου (ΓΝΩΜ.Ν.Σ.Κ 727/96) .

Α2) Επιπλέον όσον αφορά την ύπαρξη προηγούμενης αιτιολογημένης Έκθεσης από πλευράς του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου ως υποχρεωτικό προαπαιτούμενο κριτήριο προκειμένου προβεί η Λιμενική Αρχή στην απαγόρευση απόπλου ενός πλοίου με οφειλές, σας διευκρινίζουμε ότι αυτό δεν προβλέπεται στο σχετικό Ν.Δ. 2721/53(ΦΕΚ325 αρ. 7 παρ. 2 το οποίο αναφέρει "Αι Αρμόδιαι Τελωνειακαί ή Λιμενικαί Αρχαί υποχρεούνται να αρνούνται την παράδοση εμπορευμάτων ή να εμποδίζωσι τον απόπλου πλοίων ή άλλων σκαφών εφ' όσον δεν πληρώθηκαν τα βαρύνοντα αυτά τέλη και δικαιώματα υπέρ του οικείου Λιμενικού ταμείου".

Εξάλλου ο Γενικός Κανονισμός Λιμένα Κορίνθου αρ. 22 εδ.(α) (ΦΕΚ 326 Β'/78) αναφέρει: " Εις κανένα Ελληνικό πλοίο δεν επιτρέπεται να αποπλεύσει από το λιμένα χωρίς τα κατά το προηγούμενο άρθρο έγγραφα, κανονικώς θεωρημένα από τη Λιμενική Αρχή, ως και άλλο ναυτιλιακό έγγραφο, το οποίο το πλοίο υποχρεούται να φέρει και τα αποδεικτικά εκπληρώσεως των νομίμων υποχρεώσεών του". Επιπλέον η αρ. 8122.1/07/2004 Δ/γ ή ΥΕΝ στο αρ.{ε) ορίζει: " Κατ' εφαρμογή των διατάξεων του αρ. 7 παρ. 2 του Ν.Δ.2721/53(ΦΕΚ325 Α) και σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην αρ.727/96 Γνωμοδότηση ΝΣΚ οι Λιμενικές Αρχές δύνανται να παρεμποδίζουν τον απόπλου των πλοίων εκείνων που οφείλουν Λιμενικά Τέλη".

Α3) Τέλος σας γνωρίζουμε ότι η αναζήτηση του εν λόγω σκάφους προς απαγόρευση απόπλου έγινε για λιμενικά τέλη που θεσπίστηκαν από την ΚΥΑ 8122.1/14/2006 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του Αρ.7 Παρ.2 Ν.Δ2721/53 και όχι για τα τέλη επιβατών και οχημάτων του Ν.3622/07 ο οποίος τροποποιεί παλαιότερες διατάξεις των τελών επιβατών και οχημάτων και επίσης έχει τελείως διαφορετικό πεδίο εφαρμογής, ενώ δεν εφαρμόζεται επί πλοίων από Λιμενικούς Σταθμούς αλλά μόνο από Λιμενικές Αρχές ως Υπολιμεναρχεία...»

3. Στην υπ' αριθμ.33/2014 απορριπτική Διάταξη του Εισαγγελέα του Ναυτοδικείου Πειραιά, επί αναφοράς-καταγγελίας του Ναυτικού Ομίλου Κιάτου κλπ. φυσικών προσώπων (πλοιοκτητών) και έγκλησης του ΝΠΔΔ Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Σικυωνίων, με διερευνώμενα αδικήματα αυτό της παράβασης υπηρεσιακού καθήκοντος, της συκοφαντικής δυσφήμισης κλπ. σε βάρος του Λιμενοσταθμάρχη Λ.Σ. Κιάτου, ο οποίος διέταξε το μέτρο της απαγόρευσης απόπλου αναφέρονται τα ακόλουθα: «*Η τελευταία αυτή διάταξη (σ.σ.: το άρθρο 20 παρ. 10 του ν. 3622/2007) δεν αναιρεί το γεγονός ότι τόσο τα προηγούμενα νομοθετήματα (σ.σ.: και το άρθρο 7 παρ. 2 του ν.δ. 2721/1953)... παραμένουν σε ισχύ. Αναγνωρίζεται, ωστόσο, ότι υφίσταται επικάλυψη των εν λόγω διατάξεων, σε βαθμό που η απαίτηση για ύπαρξη αιτιολογημένης αίτησης του φορέα διαχείρισης να μην είναι σαφές, τουλάχιστον για τους συναλλασσόμενους με τις Λιμενικές Αρχές, αν είναι προσπαιτούμενο της επιβολής του μέτρου απαγόρευσης απόπλου.*

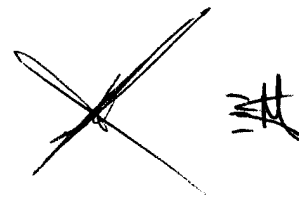

Ανεξάρτητα από αυτό, εκτιμάται ότι η από πλευράς Λιμενικών Αρχών επιβολή απαγόρευσης απόπλου, χωρίς να έχει προηγηθεί αιτιολογημένη αίτηση του φορέα διαχείριση όπως εν προκειμένω από το Λ/Σ Κιάτου, είναι νομικά ορθή, καθότι το άρθρο 7 παρ. 2 του ν.δ. 2721/53 καταδεικνύει υποχρέωση της Λιμενικής Αρχής για την εφαρμογή του μέτρου της απαγόρευσης απόπλου, ενώ το άρθρο 20 παρ. 10 του Ν. 3622/2007 αναφέρεται στη δυναμική επιβολή του μέτρου. Άλλωστε, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Κορίνθου με την αριθ. 01/30-01-2014 απόφασή του απέρριψε αίτηση αναστολής εκτέλεσης της απόφασης απαγόρευσης απόπλου του σκάφους αναψυχής «ΟΡΤΣΑ» Ν.Κ. 14, την οποία κατέθεσε ο ιδιοκτήτης του εν λόγω σκάφους, «συνεκτιμώντας ότι ... η επιβληθείσα απαγόρευση απόπλου εξυπηρετεί σκοπούς δημοσίου συμφέροντος και συγκεκριμένα την εξασφάλιση είσπραξης δημοσίων εσόδων (βλ. την υπ' αρ. 727/1996 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους). Ως εκ τούτου, εγκαθιδρύεται η εκτίμηση ότι η απαγόρευση απόπλου σκαφών από πλευράς Λ/Σ Κιάτου, λόγω οφειλών, αποτελεί ορθή και νόμιμη ενέργεια και κατά συνέπεια, δεν προκύπτουν υπηρεσιακά παραπτώματα για το εν λόγω ζήτημα.»

4. Στην 727/1996 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ διατυπώνεται, μεταξύ άλλων, ότι η θέσπιση της υποχρεωτικής απαγόρευσης του απόπλου, ως μέτρου είσπραξης των εσόδων από τέλη ελλιμενισμού, δικαιολογείται ενόψει του κινδύνου απώλειας των εσόδων μετά τον απόπλου του πλοίου. Στη γνωμοδότηση αυτή κάνει αναφορά και η 1/2014 απορριπτική απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Κορίνθου (Διαδικασία προσωρινής δικαστικής προστασίας) επί αιτήσεως αναστολής κατά της αποφάσεως του Λιμενοσταθμάρχη Κιάτου περί απαγορεύσεως του απόπλου του πλοίου του ιδίου ως άνω πλοιοκτήτη, για οφειλές τελών ελλιμενισμού, κατ' άρθρο 7 παρ.2 του ν.δ.2721/1953.

Ενόψει δημιουργηθεισών, κατά τα ως άνω, αμφιβολιών ως προς την επιβολή του μέτρου της υποχρεωτικής ή της δυναμικής απαγόρευσης απόπλου, η ερωτώσα υπηρεσία έθεσε το εξής ερώτημα:

«Επί οφειλών πλοίου από λιμενικά τέλη, η Λιμενική Αρχή υποχρεούται να απαγορεύει τον απόπλου του πλοίου, συμφώνως με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του ν.2721/1953, ή δύναται να απαγορεύει αυτόν κατόπιν αιτιολογημένης πρότασης του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα (Οργανισμού Λιμένα Α.Ε.,

Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο, Λιμενικό Ταμείο) συμφώνως με τη διάταξη της παραγράφου 10 του άρθρου 20 του ν.3622/2007;».

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A. ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΤΕΛΗ ΠΟΥ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟ ΠΛΟΙΟ

1. Στο β.δ. της 14/19 Ιαν. 1939 (ΦΕΚ Α' 24) « Περὶ κωδικοποιήσεως των περι Λιμενικῶν Ταμείων κειμένων διατάξεων» ορίζονται, μεταξύ άλλων τα εξής:

Άρθρο 1 (ὅπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 13 του Ν.Δ.1116/1942, παρ.7,8)

1. Τα έσοδα εκάστου Λιμενικού Ταμείου αποτελούνται:

1....

6. Εκ δεκαλέπτου δικαιώματος επί των οπωσδήποτε εκδιδομένων υπό των ατμοπλοϊκῶν πρακτορείων επιβατικῶν εισιτηρίων, ὅπερ δικαίωμα βαρύνει τον επιβάτην.

7. Εκ δικαιωμάτων προσδέσεως, παραβολῆς και προσορμήσεως εις κρηπιδώματα λέμβων, ιστιοφόρων και πλοίων μετά κινητηρίου δυνάμεως παντός είδους και τύπου, επιβαλλομένων κατά τόννον της ολικῆς χωρητικότητος αυτών.

8. Εκ διοδίων των διά θαλασσιῶν διωρύγων της περιοχῆς του Λιμενικού Ταμείου διερχομένων σκαφῶν, εξαιρουμένων των διωρύγων Κορίνθου και Λευκάδος, περί των προβλέπουσιν ειδικαί διατάξεις.

....

13. Εξ οιοσδήποτε άλλου τέλους ή δικαιώματος, ὅπερ κανονίζει ειδικός νόμος.

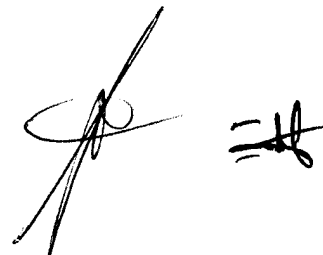
.....»

Άρθρο 42 παρ.1, (ὅπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 4 του Ν.Δ.158/1969), 2.

1. Η είσπραξις των πορθμείων διελεύσεως πλοίων ή δικαιωμάτων προσορμίσεως, προσδέσεως ή παραβολῆς πλοίων, επιβαλλομένων κατά τας ισχυούσας διατάξεις των περί λιμένων και Λιμενικῶν Ταμείων Νόμων, διενεργείται υπό των υπαλλήλων των Λιμενικῶν Αρχῶν.

2. Ο τρόπος της εισπράξεως και ελέγχου των ως άνω πορθμείων ως και η καταγραφή εις βιβλία και καταστάσεις αυτών κανονισθήσονται εκάστοτε διά Δ/των.»

Άρθρο 47

1. Διά την υπό των τελωνειακών αρχών είσπραξιν πάσης λιμενικής προσόδου και των οπωσδήποτε και οποθενδήποτε προς τους λιμένας καθυστερουμένων ως και των εξ ενοικιάσεων οφειλομένων εφαρμόζονται αι διατάξεις των περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων νόμου.»

2. Σε εκτέλεση της ανωτέρω εξουσιοδοτικής διάταξης του άρθρου 42 παρ.2 του β.δ/τος της 14/19 Ιαν. 1939 (ΦΕΚ Α' 24), εκδόθηκε το από 27-3-1944 (Α'79) κανονιστικό διάταγμα, «περί της βεβαιώσεως και εισπράξεως των υπέρ των Λιμενικών Ταμείων επιβεβλημένων δικαιωμάτων προσδέσεως κλπ.», στο άρθρο μόνο του οποίου ορίστηκε, ότι :

«1. Η βεβαίωσις και είσπραξις των υπέρ των Λιμενικών Ταμείων επιβεβλημένων δικαιωμάτων προσδέσεως, παραβολής και προσορμήσεως πλοίων ενεργείται υπό της οικείας Λιμενικής Αρχής δια διπλοτύπων αποδείξεων παρεχομένων αυτή υπό του Λιμενικού Ταμείου.

2....»

3. Στο ν.δ. 2721 της 11/12 Νοεμβρίου 1953 (Α' 325) « Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των περί Λιμενικών Ταμείων κειμένων διατάξεων» που ομοίως εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της διατάξεως του άρθρου 42 παρ.2 του β.δ/τος της 14/19 Ιαν. 1939 (ΦΕΚ Α' 24), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 7

«1..

2. Αι αρμόδιαι Τελωνειακαί ή Λιμενικαί Αρχαί υποχρεούνται να αρνώνται την παράδοσιν εμπορευμάτων ή να εμποδίζωσι τον απόπλου πλοίων ή άλλων σκαφών, εφ' όσον δεν επληρώθησαν τα βαρύνοντα αυτά τέλη και δικαιώματα υπέρ του οικείου Λιμεν. Ταμείου.»

4. Ομοίως κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων των άρθρων 20 και 42 του ως άνω β. δ/τος της 14/19 Ιαν. 1939 (ΦΕΚ Α' 24) και κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 7 παράγραφος 2 του ν.δ/τος 2721 της 11/12 Νοεμβρίου 1953, εκδόθηκαν επάλληλες υπουργικές αποφάσεις περί προσδιορισμού και αναπροσδιορισμού των ως άνω τελών. Με την 8122.1/03/04 (ΦΕΚ Β' 310) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας «περί αναπροσδιορισμού των δικαιωμάτων

Λιμενικών Ταμείων και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων» επανακαθορίστηκαν τα υπέρ των Λιμενικών Ταμείων τέλη και δικαιώματα υπέρ των Λιμενικών και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων που βαρύνουν τις μεγάλες κατηγορίες πλοίων (Ε/Γ-Ο/Γ, κρουαζιερόπλοιων, φορτηγών κλπ.) και με την 8122.1/16/06 (ΦΕΚ Β` 330/20.3.2006) κυσ των ιδίων Υπουργών επανακαθορίστηκαν τα ανωτέρω τέλη και δικαιώματα των τουριστικών πλοίων αναψυχής, επαγγελματικών, ιδιωτικών και ερασιτεχνικών αλιευτικών σκαφών και ορίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι τα Λιμενικά Ταμεία οφείλουν να προβαίνουν σε έγγραφη ενημέρωση της Λιμενικής Αρχής για την από αυτήν βεβαίωση και είσπραξη των λιμενικών τελών από τους υπόχρεους στην καταβολή τους.

Τέλος κατ'εξουσιοδότηση και κατ'επίκληση των ιδίων ως άνω διατάξεων εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 8122.1/29/2014 (ΦΕΚ Β 2032/25-7-2014 απόφαση των ιδίων Υπουργών, με την οποία επήλθε εκ νέου αναπροσδιορισμός των δικαιωμάτων των ανωτέρω κατηγοριών τουριστικών σκαφών.

Ειδικότερα στην παράγραφο 3 και 4 αυτής ορίζονται τα κάτωθι:

3. «Τα Λιμενικά Ταμεία και τα Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία οφείλουν:

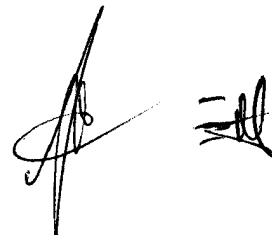
α)...

β) Σε συνεννόηση και σε συνεργασία με τις Λιμενικές Αρχές, να μεριμνούν έγκαιρα για τον καθορισμό θέσεων ελλιμενισμού στο χώρο αρμοδιότητάς τους, με σύμφωνη γνώμη της οικείας Λιμενικής Αρχής και να προβαίνουν στον έλεγχο και καταγραφή των ελλιμενισμένων στην περιοχή τους σκαφών.

4. Η βεβαίωση και είσπραξη των τελών ελλιμενισμού της παρούσης, διενεργείται από τους οικείους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα.»

Β. ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΤΕΛΗ ΠΟΥ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟΝ ΕΠΙΒΑΤΗ

1. Κατ'εξουσιοδότηση του άρθρου 20 παρ.6 του β.δ/τος της 14/19 Ιαν. 1939 (ΦΕΚ Α' 24), εκδόθηκε το ν.δ.3878/1958 (Α' 181) «Περί επιβολής τέλους χρήσεως λιμένος προς εκτέλεσιν λιμενικών έργων», στο άρθρο 1 του οποίου ορίστηκε ότι: «Προς τον σκοπόν της εκτελέσεως λιμενικών έργων, εξασφαλίζόντων την παραβολήν ή πρυμοδέτησιν των πλοίων εν τη περιοχή εκάστου των Λιμενικών Ταμείων Αιγίνης.....και παντός άλλου λιμένος της Χώρας, επιβάλλεται, υπέρ των Λιμενικών τούτων Ταμείων, τέλος χρήσεως Λιμένος, συνιστάμενον εις προσαύξησιν επί της τιμής των

εισιτηρίων των επιβατών των επιβιβαζομένων επί θαλασσιών μεταφορικών μέσων εκ της περιοχής των ανωτέρω Λιμενικών Ταμείων ως εξής:...»

2. Στο ν.2399/1996 (ΦΕΚ Α' 90) Υλοποίηση της εισοδηματικής πολιτικής έτους 1996 για μισθούς και συντάξεις και άλλες διατάξεις, με τον οποίο καταργήθηκαν οι διατάξεις του ν.δ/τος 3878/1958, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 6 - Λιμενικά τέλη επιβατών - Σκοπός - Προϋποθέσεις και τρόπος επιβολής τους, (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 παρ.5 του ν.2575/1998 και το άρθρο 20 παράγραφος 4 του π.δ.242/2003)

«1. Σε κάθε επιβάτη που επιβιβάζεται σε θαλάσσιο μεταφορικό μέσο και έχει προορισμό το εσωτερικό της χώρας ή το εξωτερικό, επιβάλλεται ειδικό τέλος για το φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα επιβίβασης, ανταποδοτικό για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση των λιμενικών έργων και εγκαταστάσεων, τη χρήση του λιμένα και άλλους συναφείς σκοπούς, σχετικούς με τη βελτίωση της παροχής των λιμενικών υπηρεσιών.

2. Το τέλος συνίσταται σε συνολική ποσοστιαία προσαύξηση 5% στην τιμή του εισιτηρίου ή του ναύλου για τους επιβάτες των πάσης φύσεως Ε/Γ, Ε/Γ-Ο/Γ και υδροπτερυγών πλοίων γραμμών εσωτερικού και εξωτερικού, με ελληνική ή ξένη σημαία....

Το ειδικό τέλος επιβατών θα αναλώνεται αποκλειστικά για την εκτέλεση, συντήρηση και βελτίωση των λιμενικών έργων και εγκαταστάσεων.

...

4. Το τέλος περιλαμβάνεται στα εισιτήρια και εισπραττέται με ευθύνη αυτών που εκδίδουν αυτά, δηλαδή τα ναυτικά πρακτορεία, τα τουριστικά γραφεία και συναφείς επιχειρήσεις. Το εισπραττόμενο για κάθε ημερολογιακό μήνα ποσό πρέπει να κατατίθεται από τους υπεύθυνους για την είσπραξη μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα στο λογαριασμό για το δικαιούχο δημόσιο φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος, μαζί με υπεύθυνη δήλωση και κατάσταση εμφανίσεως τον αριθμό των εκδοθέντων κατά θέσεις εισιτηρίων και το καταβλητέο χρηματικό ποσό. Το χρονικό διάστημα που ορίζεται στην παράγραφο αυτή για κατάθεση από τους υπεύθυνους του εισπραττόμενου ποσού για κάθε μήνα ισχύει και για την

απόδοση του ειδικού τέλους διέλευσης δια των προκυμαιών οχημάτων πάσης φύσεως που επιβιβάζονται στα πλαίσια δια της ίδιας αυτών δυνάμεως του ν.δ/τος 158/1969 (ΦΕΚ 63 Α `).

5. Οι υπεύθυνες για την είσπραξη επιχειρήσεις έχουν αλληλέγγυα και σε ολόκληρο ευθύνη με τους υπόχρεους επιβάτες για την καταβολή του τέλους.

Οι δημόσιοι φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων, για τους οποίους επιβάλλεται το τέλος αυτό, δύνανται, για τη διαπίστωση της κανονικής βεβαίωσης είσπραξης και απόδοσης του τέλους, να προβαίνουν στον έλεγχο των δικαιολογητικών που βρίσκονται εις χείρας των υπευθύνων για την είσπραξη του ή τρίτων.

Οι υπηρεσίες του Κράτους οφείλουν να παρέχουν κάθε αναγκαίο που έχουν στη διάθεση τους στοιχείο για έλεγχο με αίτηση του ενδιαφερόμενου δημόσιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα.

6. Η βεβαίωση οφειλόμενων ποσών του λιμενικού τέλους γίνεται με πράξη του συλλογικού οργάνου του δημοσίου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα. Η είσπραξη των βεβαιουμένων ποσών γίνεται από αυτό κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του ν.δ. 356/1974 (ΦΕΚ 90 Α `).

....

7. Για τη μη είσπραξη, τη μειωμένη είσπραξη ή την καθυστέρηση απόδοσης του τέλους από την υπεύθυνη επιχείρηση μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας, μετά από πρόταση του δημοσίου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του οικείου λιμένα ή της οικείας λιμενικής αρχής να:

- i. επιβάλλεται υπέρ του οικείου Λιμενικού Ταμείου πρόστιμο ανερχόμενο μέχρι το εικοσαπλάσιο της αξίας του μη εισπραχθέντος ή καθυστερημένα αποδοθέντος τέλους
- ii. αφαιρείται προσωρινά και για χρονικό διάστημα από τριάντα (30) ημέρες μέχρι τρεις (3) μήνες ή ανακαλείται οριστικά η άδεια σκοπιμότητας πραγματοποίησης δρομολογίων ή η εκτέλεση τουριστικών πλόων στα θαλάσσια μεταφορικά μέσα της συγκεκριμένης επιχείρησης.
- iii. αφαιρείται προσωρινά και για χρονικό διάστημα από τριάντα (30) ημέρες μέχρι τρεις (3) μήνες ή ανακαλείται οριστικά η άδεια λειτουργίας του ναυτικού πρακτορείου. Εάν το πρακτορείο ή η επιχείρηση που εκδίδει τα εισιτήρια ή εισπράττει τα οφειλόμενα στο

λιμενικό ταμείο τέλη λειτουργεί σαν τουριστικό πρακτορείο του ν. 393/1976 (ΦΕΚ 199 Α'), η προσωρινή αφαίρεση ή η ανάκληση της άδειας λειτουργίας του πραγματοποιείται με απόφαση του αρμόδιου για τον Τουρισμό Υπουργού, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας.

9. Ανεξάρτητα από τις κυρώσεις της παραγράφου 7, σε κάθε περίπτωση μη είσπραξης ή καθυστέρησης απόδοσης των εισπραχθέντων λιμενικών τελών από τις παραπάνω επιχειρήσεις, οι κατά τόπους λιμενικές αρχές, μετά από αίτηση του δημόσιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα απαγορεύουν τον απόπλου των πλοίων για τα οποία υπάρχει η υποχρέωση απόδοσης των οφειλόμενων τελών.

19. Οι παραβάτες των διατάξεων του παρόντος άρθρου και των αποφάσεων που εκδίδονται σε εκτέλεσή του τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή μέχρι ενός εκατομμυρίου δραχμών.»

Γ. ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΤΕΛΗ ΠΟΥ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟ ΟΧΗΜΑ

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν.δ/τος 158/1969 «Περί Λιμενικών Ταμείων-Σύσταση Λιμεν.Ταμείου Χαλκιδικής», όπως συμπληρώθηκε με το ν.δ. 729/1970 και αντικαταστάθηκε με το ν.δ.44/1977, ορίστηκαν τα κάτωθι:

« 1. Διά την συντήρησιν και βελτίωσιν των προκυμαιών των Λιμένων του Κράτους και την εκτέλεσιν λιμενικών έργων γενικώτερον, επιβάλλεται υπέρ των Λιμενικών Ταμείων και του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης ειδικόν τέλος διελύσεως διά των προκυμαιών οχημάτων πάσης φύσεως, επιβιβαζομένων εις τα πλοία διά της ιδίας αυτών δυνάμεως...»

2....

3. Το τέλος βαρύνει τον καταβάλλοντα τον ναύλον, αναγράφεται επί του παραστατικού του ναύλου και εισπράττεται ομού μετ' αυτού υπό του εκδίδοντος το διά τον ναύλον παραστατικόν.....

4. Οι παραβάται των διατάξεων του παρόντος άρθρου και των εις εκτέλεσιν τούτων εκδιδομένων αποφάσεων, τιμωρούνται κατά τας διατάξεις του άρθρου 458 του Ποινικού Κώδικος.»

2. Το ειδικό αυτό τέλος διέλευσης των οχημάτων από τις προκυμαίες, το οποίο αναλώνεται υποχρεωτικά για την εκτέλεση, βελτίωση και συντήρηση λιμενικών έργων,

επανακαθορίστηκε με διαδοχικές υπουργικές αποφάσεις, που εκδόθηκαν κατ'εξουσιοδότηση του ανωτέρω άρθρου, με τελευταία την κυα 3422.27Η/07/03/27-1-2003 (ΦΕΚ 139 Β').

3. Τέλος στο ν.3622/2007 (ΦΕΚ Α' 281) « Ενίσχυση της ασφάλειας πλοίων, λιμενικών εγκαταστάσεων και λιμένων και άλλες διατάξεις», ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα κάτωθι:

Άρθρο 20 (Λιμενικά τέλη επιβατών και οχημάτων Σκοπός και τρόπος επιβολής τους)

«1. Σε πάσης φύσεως όχημα επιβιβαζόμενο ή αποβιβαζόμενο σε ή από πλοίο γραμμών εσωτερικού ή εξωτερικού...επιβάλλεται ειδικό τέλος χρήσεως λιμένα υπέρ των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων επιβίβασης και αποβίβασης...Το τέλος είναι ανταποδοτικό για την κατασκευή, συντήρηση, λειτουργία και εκσυγχρονισμό των λιμενικών εγκαταστάσεων και υποδομών που απαιτούνται για την καλύτερη διακίνηση των πάσης φύσεως οχημάτων που έχουν σκοπό την επιβίβαση τους στα πλοία ή την αποβίβαση από αυτά...

2. Το τέλος χρήσεως λιμένα συνίσταται σε συνολικό ποσοστό 5% στην τιμή του εισιτηρίου ή του ναύλου...εισπράττεται και αποδίδεται με ευθύνη αυτών που τα εκδίδουν στο λογαριασμό του δικαιούχου...

3. Οι υποχρεώσεις των εκδιδόντων τα εισιτήρια ή τους ναύλους οχημάτων, ο τρόπος ελέγχου ὀρθής απόδοσης του τέλους, η είσπραξη των οφειλομένων από τους δικαιούχους φορείς, καθώς και οι κυρώσεις - ποινές για μη είσπραξη, μειωμένη είσπραξη ή καθυστέρηση απόδοσης του τέλους υπέρ των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων, που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν. 2399/1996 (ΦΕΚ 90 Α'), όπως τροποποιήθηκαν από τις αντίστοιχες του ν. 2575/1998 (ΦΕΚ 23 Α') και του ν. 2881/2001 (ΦΕΚ 16 Α') για τα λιμενικά τέλη επιβατών, εφαρμόζονται αναλόγως και για τα τέλη οχημάτων, εκτός των παραγράφων 8 και 10 του άρθρου 6 του ν. 2399/1996.

4. Η παράγραφος 1 του άρθρου 6 του ν.2399/1996....αντικαθίσταται ως ακολούθως:

"1. Σε κάθε επιβάτη που επιβιβάζεται σε ή αποβιβάζεται από πλοίο, επιβάλλεται ειδικό ανταποδοτικό τέλος χρήσεως λιμένα υπέρ των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων επιβίβασης και αποβίβασης, για την κατασκευή, συντήρηση και εκσυγχρονισμό των λιμενικών εγκαταστάσεων".

5...

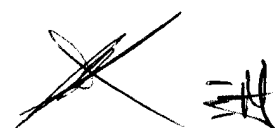
10. Πέραν των ποινών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, σε περίπτωση οφειλής ή καθυστέρησης απόδοσης των λιμενικών τελών και δικαιωμάτων υπέρ των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων (Οργανισμών Λιμένων Α.Ε., Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων και Λιμενικών Ταμείων), ανεξάρτητα από το αν αυτά βαρύνουν το πλοίο, τους επιβάτες, τα οχήματα ή τα φορτία και ανεξαρτήτως των υπόχρεων καταβολής αυτών, οι κατά τόπους Λιμενικές Αρχές, μετά από αιτιολογημένη αίτηση του οικείου φορέα μπορούν να απαγορεύουν τον απόπλου των πλοίων.

11. Οι διατάξεις του ν.δ. 44/1973, καθώς και κάθε αντίθετη γενική ή ειδική διάταξη, καταργούνται.»

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ανωτέρω νόμου, «το υφιστάμενο σύστημα χρέωσης των λιμενικών τελών επί επιβατών και οχημάτων υπέρ των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων διέπεται από τις διατάξεις του ν.2399/1996,(ΦΕΚ 90 Α') όπως τροποποιήθηκε με τον ν.2575/1998 (ΦΕΚ 23 Α') και του π.δ.242/2003 (ΦΕΚ 219 Α') για τέλη επιβατών και από τις διατάξεις του ν.δ.44/1973 (ΦΕΚ 141 Α') και της κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας 3422.27Η/07/03/27-1-2003 (ΦΕΚ 139 Β') για τέλη οχημάτων. Με τις προτεινόμενες διατάξεις επαναπροσδιορίζεται η έννοια της ανταποδοτικότητας των λιμενικών τελών, ώστε τα λιμενικά έργα που κατασκευάζονται με τα έσοδα αυτά να ωφελούν άμεσα αυτούς που βαρύνονται με την καταβολή τους (επιβολή τέλους τόσο στους επιβιβαζόμενους όσο και στους αποβιβαζόμενους επιβάτες και οχήματα).... Προς διασφάλιση των συμφερόντων των φορέων διοίκησης των λιμένων, το μέτρο της απαγόρευσης απόπλου προβλέπεται να εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε περίπτωση οφειλής λιμενικών τελών και δικαιωμάτων υπέρ αυτών, ανεξάρτητα αν τα τέλη βαρύνουν τα πλοία ή τα φορτία.»

ΙΙΙ. Α ΑΠΟΨΗ

Κατά την άποψη που διατύπωσαν, η Πρόεδρος του Τμήματος Χρυσασφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, οι Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους Στέφανος Δέτσης, Γαρυφαλιά Σκιάνη και Ευστράτιος Συνοϊκής, στην οποία προσχώρησε και η εισηγήτρια (γνώμη άνευ ψήφου) από την ερμηνεία των ως άνω διατάξεων συνάγονται τα ακόλουθα:

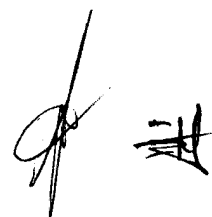
1. Με το β.δ. 14/19-1-1939 (Α'24) συστήθηκαν τα Λιμενικά Ταμεία, ως αυτοτελή νομικά πρόσωπα, τα οποία είχαν, κατά παραχώρηση, την αποκλειστική εκμετάλλευση της ζώνης λιμένα και των εντός αυτής λιμενικών εγκαταστάσεων (Σημειώνεται ότι με τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν.2738/1999 συστήθηκαν τα δημοτικά ή νομαρχιακά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στα οποία βάσει προεδρικών διαταγμάτων μεταφέρθηκε το σύνολο ή μέρος των αρμοδιοτήτων, υφιστάμενων κατά τη δημοσίευση του πιο πάνω νόμου Λιμενικών Ταμείων.) Ακολούθως, με τις διατάξεις του ν.2932/2001 ορισμένα λιμενικά ταμεία μετατράπηκαν σε ανώνυμες εταιρείες, (Οργανισμοί Λιμένος Α.Ε.), οι οποίες υπεισήλθαν σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εν λόγω ν.π.δ.δ. Οι ΟΛΠ και ΟΛΘ είχαν μετατραπεί σε ανώνυμες εταιρείες ήδη με το ν.2688/1999. Συνεπώς οι φορείς εκμετάλλευσης των λιμένων μπορεί να έχουν δημόσιο, δημοτικό ή ιδιωτικό χαρακτήρα.

2. Τα λιμενικά τέλη και δικαιώματα που βαρύνουν το πλοίο, τέλη ελλιμενισμού, διελεύσεως κλπ. συνδέονται με τη χρήση των λιμενικών εγκαταστάσεων από τη δραστηριότητα του πλοίου, ήτοι πρόσδεση, διέλευση, παραβολή, προσδόρμηση κλπ., αντιστοίχως δε τα λιμενικά τέλη και δικαιώματα που βαρύνουν το ναύλο επιβατών και οχημάτων συνδέονται με τη χρήση των λιμενικών εγκαταστάσεων που απαιτούνται για την καλύτερη διακίνησή τους, όλα δε επιβάλλονται με σκοπό τη συντήρηση των εγκαταστάσεων αυτών.

3. Τα λιμενικά τέλη ανεξαρτήτως αν βαρύνουν το πλοίο, τους επιβάτες ή τα οχήματα, αποτελούν έσοδα του φορέα διαχείρισης και εκμετάλλευσης του λιμένα και έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα (Γνωμ.ΝΣΚ 328/2006), αποτελούν δε δημόσια έσοδα εισπραττόμενα κατά τα οριζόμενα στον ΚΕΔΕ.

4. Οι φορείς εκμετάλλευσης των λιμένων υπό τη μορφή των ανωνύμων εταιρειών, (Οργανισμοί Λιμένα Α.Ε.) είναι αρμόδιοι για την επιβολή, είσπραξη και βεβαίωση των πάσης φύσεως λιμενικών τελών που προβλέπονται ως έσοδά τους και προκύπτουν από τη χρήση και εκμετάλλευση του λιμένα και των εντός ζώνης παραχωρούμενων εκτάσεων.

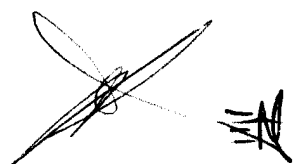
5. Οι φορείς διοίκησης λιμένα υπό τη μορφή των Λιμενικών και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων, έχουν την αρμοδιότητα για τη βεβαίωση και είσπραξη των τελών που

βαρύνουν επιβάτες και οχήματα, ενώ για τα τέλη που βαρύνουν το πλοίο (τέλη ελλιμενισμού κλπ), αρμόδιες είναι για μεν τις κατηγορίες πλοίων της 8122.1/03/04 (κυσ ΦΕΚ Β' 310 - επιβατηγά, οχηματαγωγά, κρουαζιερόπλοια, φορτηγά κλπ.) οι Λιμενικές Αρχές, ενώ για τις κατηγορίες σκαφών της υπ' αριθμ. 8122.1/29/2014 κυσ (ΦΕΚ Β 2032/25-7-2014 - ιδιωτικά και επαγγελματικά σκάφη αναψυχής κλπ.) η αρμοδιότητα αυτή έχει περιέλθει πλέον στο φορέα διοίκησης του λιμένα. Στα πλαίσια της εισπρακτικής αυτής αρμοδιότητας των φορέων, θα πρέπει να εντάσσεται και το μέτρο της απαγόρευσης του απόπλου, ως μέσο εξαναγκασμού της εισπράξεως των εσόδων τους.

6. Σε περίπτωση μη καταβολής των τελών ελλιμενισμού προβλεπόταν το διοικητικό μέτρο της υποχρεωτικής απαγόρευσης του απόπλου από τη Λιμενική Αρχή. Σε περίπτωση μη καταβολής των λιμενικών τελών επιβατών προβλέπονταν διοικητικές κυρώσεις (ανάκληση άδειας πρακτορείου, αφαίρεση άδειας κλπ.), καθώς και η κατόπιν αιτήσεως του φορέα απαγόρευση απόπλου, ενώ όσον αφορά τη μη εισπραξη και απόδοση λιμενικών τελών επιβιβαζόμενων στα πλοία οχημάτων, προβλεπόταν η ποινή του άρθρου 458 Π.Κ. «παραβάσεις διοικητικών διατάξεων»

7. Με τις διατάξεις του άρθρου 20 (Λιμενικά Τέλη επιβατών και οχημάτων-Σκοπός και τρόπος επιβολής τους) του ν.3622/2007 επαναδιατυπώθηκαν οι σχετικές με τα τέλη επιβατών διατάξεις, στις οποίες ενσωματώθηκαν και οι διατάξεις για τα τέλη οχημάτων και ρυθμίστηκαν πλέον κατά τρόπο ενιαίο, τα ζητήματα της επιβολής και εισπραξης των τελών αυτών, η δε προβλεπόμενη στη διάταξη της παραγράφου 10 δυνατότητα απαγόρευσης του απόπλου, κατά την οριζόμενη σε αυτήν διαδικασία, επεκτάθηκε και στην περίπτωση οφειλής λιμενικών τελών επί οχημάτων, καθόσον στην προϊσχύσασα νομοθεσία δεν υπήρχε σχετική πρόβλεψη. Περαιτέρω δε εισήχθη, κατά τη γραμματική ερμηνεία της διάταξης : «...ανεξάρτητα εάν αυτά (τέλη) βαρύνουν το πλοίο, τους επιβάτες, τα οχήματα...» και την εισηγητική της έκθεση : «ανεξάρτητα αν τα τέλη βαρύνουν τα πλοία ή τα φορτία» η διαδικασία της απαγόρευσης του απόπλου από τη Λιμενική Αρχή, κατόπιν αιτιολογημένης αίτησης του φορέα διαχείρισης, σε όλες τις κατηγορίες οφειλής λιμενικών τελών και δικαιωμάτων υπέρ των φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων, επομένως και στην περίπτωση οφειλής λιμενικών τελών

που βαρύνουν το πλοίο, κατά την οριζόντια διατύπωση της διάταξης του άρθρου 20 παράγραφος 10 ν.3622/2007.

8. Το μέτρο της απαγόρευσης του απόπλου πλοίου, σε περίπτωση οφειλής ή καθυστέρησης απόδοσης των προβλεπόμενων ανταποδοτικών τελών, επιβάλλεται *in rem*, ανεξαρτήτως των λοιπών διοικητικών ποινών και δεν σκοπεί, όπως οι τελευταίες, στον κολασμό των κατά νόμο ευθυνόμενων προσώπων, αλλά στη διασφάλιση των οικονομικών συμφερόντων των φορέων διαχείρισης των λιμένων, δηλαδή στην (δια εξαναγκασμού) είσπραξη των οφειλόμενων ποσών (ΣΤΕ 4206/2014). Η άνευ προηγούμενης ακρόασης επιβολή του είναι συνταγματικώς ανεκτή (πρβλ.ΣΤΕ 5/2014).

9. Αν και η συνταγματική επιταγή προς αιτιολόγηση αναφέρεται σε διοικητικές πράξεις, εν τούτοις η απαίτηση αυτή μπορεί να καταλαμβάνει και διοικητικά μέτρα που επιβάλλονται χάριν δημοσίου συμφέροντος και κατά δεσμία αρμοδιότητα (πρβλ. ΔΕΚ 0313/2012, Απόφαση της 7ης Νοεμβρίου 2013 Giuseppa Romeo κατά Regione Siciliana, σκ. 12, επί προδικαστικού ερωτήματος που αφορά, μεταξύ άλλων, την ανάγκη αιτιολογίας των πράξεων της δημόσιας διοίκησης, ως γενικής αρχής του ευρωπαϊκού δικαίου, κατ'άρθρο 296 δεύτερο εδάφιο ΣΛΕΕ και 41 παρ.2 εδ.γ' του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2007/303/01). Βλ. επίσης 0228/2002 Απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 2006 Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επί προσφυγής ακυρώσεως μέτρου δεσμεύσεως κεφαλαίων κατ'εφαρμογή του Κανονισμού 2580/2001 του Συμβουλίου, σκ.8,150. Ας σημειωθεί ότι στη νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων οι όροι διοικητική πράξη, απόφαση και διοικητικό μέτρο εναλλάσσονται. Σε κάθε περίπτωση η απόφαση με την οποία επιβάλλεται το διοικητικό μέτρο χρήζει αιτιολογίας (βλ.ΔΕΑ ΑΝΑΣΤ 138/2007).

10. Από τη γραμματική ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 20 παράγραφος 10 του ν.3622/2007, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι, αφενός μεν αρμόδιοι προς βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων τους, πλην των τελών που βαρύνουν τα πλοία της κυα 8122.1/03/04 (ΦΕΚ Β' 310), είναι οι φορείς διοίκησης λιμένων και αφετέρου η απόφαση επιβολής του δυσμενούς διοικητικού μέτρου πρέπει να αιτιολογείται, συνάγεται ότι η απαγόρευση του απόπλου πλοίου, ως μέτρο εξαναγκασμού είσπραξεως των τελών που

το βαρύνουν, επιβάλλεται από τις Λιμενικές Αρχές κατόπιν αιτιολογημένης πρότασης του φορέα διοίκησης λιμένα, υπέρ του οποίου τα τέλη αυτά εισπράττονται.

11. Επομένως, κατά την άποψη αυτή, η Λιμενική Αρχή δύναται να απαγορεύει τον απόπλου του πλοίου, που βαρύνεται με τέλη και δικαιώματα, κατόπιν αιτιολογημένης πρότασης του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα.

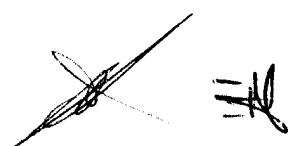
IV. Β ΑΠΟΨΗ

Κατά την άποψη που διατύπωσαν οι Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αικατερίνη Γρηγορίου, Δήμητρα Κεφάλαια και Παναγιώτης Παππάς, από την ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων συνάγονται τα ακόλουθα:

1. Με το β.δ. της 14/19 Ιαν. 1939 ορίζεται ότι (άρθρο 20 παρ. 1 περ. 7) τα δικαιώματα πρόσδεσης, παραβολής και προσόρμησης πλοίων αποτελούν έσοδα των Λιμενικών Ταμείων, ότι (άρθρο 20 παρ. 2) καθορίζονται κατά σκάφος ή κατά κόρο ολικής χωρητικότητας και επιβάλλονται, τροποποιούνται ή καταργούνται κατά τρόπο που προβλέπεται για τη λιμενική φορολογία, ότι (άρθρο 42 παρ. 1) η είσπραξή τους διενεργείται από τους υπαλλήλους των Λιμενικών Αρχών και ότι (άρθρο 47 παρ. 1) εφαρμόζονται οι διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 42 παρ. 2 αυτού, εκδόθηκε το από 27-3-1944 διάταγμα, με το οποίο καθορίστηκε ο τρόπος είσπραξης αυτών από την οικεία Λιμενική Αρχή και μετά την κατ' εξουσιοδότηση της ίδιας διάταξης έκδοση της κυα 8122.1/29/2014 η βεβαίωση και είσπραξή τους διενεργείται από τους οικείους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα.

2. Με την παράγραφο 2 του άρθρου 7 του ν.δ. 2721/1953 ορίζεται ότι οι αρμόδιες Τελωνειακές ή Λιμενικές Αρχές έχουν υποχρέωση, κατά το λόγο αρμοδιότητάς τους, να αρνούνται την παράδοση εμπορευμάτων ή να εμποδίζουν τον απόπλου πλοίων ή άλλων σκαφών, εφόσον δεν έχουν καταβληθεί υπέρ του Λιμενικού Ταμείου τα τέλη και δικαιώματα που βαρύνουν τα πλοία ή τα σκάφη.

3. Με το ν.δ. 3878/1958 ορίστηκε ότι, για τον σκοπό εκτέλεσης λιμενικών έργων, που να εξασφαλίζουν την παραβολή ή πρυμνοδέτηση των πλοίων στους λιμένες, επιβάλλεται υπέρ των Λιμενικών Ταμείων τέλος χρήσης λιμένα, που συνίσταται σε προσαύξηση της τιμής των εισιτηρίων των επιβατών που επιβιβάζονται σε θαλάσσια μεταφορικά μέσα.

4. Με το άρθρο 1 του ν.δ. 158/1969, όπως συμπληρώθηκε με το ν.δ. 729/1970 και αντικαταστάθηκε με το ν.δ. 44/1973, ορίστηκε ότι, για τη συντήρηση και βελτίωση των προκουμαίων και την εκτέλεση λιμενικών έργων στους λιμένες του Κράτους, επιβάλλεται υπέρ των Λιμενικών Ταμείων ειδικό τέλος διελεύσεως από τις προκουμαίες οχημάτων που επιβιβάζονται στα πλοία. Το τέλος αυτό εισπράττεται μαζί με το ναύλο από το πρόσωπο που εκδίδει το οικείο παραστατικό και αποδίδεται, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του ως άνω νομοθετικού διατάγματος, στο οικείο Λιμενικό Ταμείο.

5. Με το άρθρο 6 του ν.2399/1996 καταργήθηκε το ν.δ. 3878/1958 και επιβλήθηκε ειδικό τέλος επιβατών υπέρ των δημοσίων φορέων διοίκησης και εκμετάλλευσης των λιμένων επιβίβασης και αποβίβασης, ανταποδοτικό, για την κατασκευή, συντήρηση και εκσυγχρονισμό των λιμενικών εγκαταστάσεων, το οποίο συνίσταται σε ποσοστιαία προσαύξηση 5% στην τιμή του εισιτηρίου κάθε επιβάτη και εισπράττεται με ευθύνη αυτών που τα εκδίδουν, δηλαδή των ναυτικών πρακτορείων, τουριστικών γραφείων και συναφών επιχειρήσεων. Ορίστηκε δε ότι (άρθρο παρ.2Δ) τα τέλη αυτά δεν ισχύουν για τους ιδιωτικούς φορείς διοίκησης και διαχείρισης λιμένων, οι οποίοι υποχρεούνται να εκδίδουν τιμολόγια, ύστερα από απόφαση των Δ.Σ. αυτών, για τον καθορισμό των τελών επιβατών, ότι (άρθρο 6 παρ. 6) η βεβαίωση των οφειλομένων ποσών γίνεται με πράξη του συλλογικού οργάνου του δημόσιου φορέα διοίκησης κατ' ανάλογη εφαρμογή του κώδικα εισπράξεως δημοσίων εσόδων και ότι (άρθρο 6 παρ. 7) η μη εισπραξη, η μειωμένη εισπραξη ή η καθυστέρηση απόδοσης του τέλους από την υπεύθυνη επιχείρηση επισύρει κυρώσεις, όπως πρόστιμο, αφαίρεση άδειας εκτέλεσης τουριστικών πλόων, αφαίρεση ή ανάκληση άδειας λειτουργίας ναυτικού πρακτορείου. Τέλος, ορίστηκε ότι (άρθρο 6 παρ. 9), ανεξάρτητα από την επιβολή κυρώσεων, οι κατά τόπους λιμενικές αρχές, μετά από αίτηση του δημόσιου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα, απαγορεύουν τον απόπλου των πλοίων για τα οποία υπάρχει η υποχρέωση απόδοσης των τελών επιβατών, καθώς και ότι (άρθρο 6 παρ. 19) οι παραβάτες των διατάξεων του παρόντος άρθρου και των αποφάσεων που εκδίδονται σε εκτέλεσή του τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή μέχρι ενός εκατομμυρίου δραχμών.

Two handwritten signatures in black ink, one larger and more stylized than the other, located at the bottom right of the page.

6. Με το άρθρο 20 ν.3622/2007 ρυθμίστηκαν κατά τρόπο ενιαίο τα τέλη επιβατών και οχημάτων, επιβεβαιώθηκε ο χαρακτήρας τους ως ανταποδοτικών τελών και ρυθμίστηκαν επί μέρους ζητήματα. Με τη διάταξη της παραγράφου 10 του άρθρου αυτού επεκτάθηκε η πρόβλεψη της παραγράφου 9 του άρθρου 6 του ν.2399/1996 σε κάθε περίπτωση οφειλής ή καθυστέρησης λιμενικών τελών και δικαιωμάτων, υπέρ οποιουδήποτε δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένα, ανεξάρτητα αν αυτά βαρύνουν το πλοίο (δικαιώματα ελλιμενισμού υπέρ ιδιωτικών φορέων για τα οποία δεν υπήρχε αντίστοιχη πρόβλεψη) ή τους επιβάτες, τα οχήματα ή τα φορτία και ορίστηκε ότι, οι κατά τόπους Λιμενικές Αρχές, μετά από αιτιολογημένη αίτηση του οικείου φορέα μπορούν να απαγορεύουν τον απόπλου των πλοίων.

7. Με τη διάταξη αυτή δεν καταργείται, ως αντίθετου περιεχομένου, η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του ν.δ. 2721/1953, δοθέντος ότι, όπως προκύπτει από την τελολογική και συστηματική ερμηνεία των εφαρμοστέων ως άνω διατάξεων, οι δυο διατάξεις (άρθ. 7 παρ. 2 ν.δ. 2721/1953 και άρθ. 20 παρ. 10 ν. 3622/2007) έχουν διαφορετικό πεδίο εφαρμογής, καθόσον η πρώτη αφορά αποκλειστικά σε πόρους δημοσίων φορέων, εξομοιούμενους με φορολογικά έσοδα και η δεύτερη σε ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα εισπραττόμενα υπέρ δημοσίων και ιδιωτικών φορέων. Σκοπός της νεότερης διάταξης είναι η εξασφάλιση της είσπραξης ή της απόδοσης των τελών και των δικαιωμάτων για τα οποία δεν υπήρχε αντίστοιχη πρόβλεψη, και μάλιστα, επί πλέον των ποινών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

Προκύπτει, εξάλλου, από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, αφ' ενός του άρθρου μόνου του από 27.3.1944 κανονιστικού διατάγματος και της κυα 8122.1/29/2014 και αφ' ετέρου του άρθρου 6 παρ. 4, 5, 7 και 19 του ν. 2399/1996 στις οποίες, πλην άλλων, παραπέμπει το άρθρο 20 παρ. 3 του ν. 3622/2007, ότι μ' αυτές προβλέπεται διαφορετικός τρόπος υπολογισμού και είσπραξης των λιμενικών τελών που βαρύνουν το πλοίο αφ' ενός και των λιμενικών τελών επιβατών και οχημάτων αφ' ετέρου. Πράγματι, ενώ τα λιμενικά τέλη που βαρύνουν το πλοίο βεβαιώνονται και εισπράττονται από την αρμόδια αρχή, όπως κάθε άλλο δημόσιο έσοδο, τα λιμενικά τέλη επιβατών και οχημάτων εισπράττονται ως ποσοστό επί του εισιτηρίου ή του ναύλου επιβατών και οχημάτων και

με ευθύνη αυτών που εκδίδουν τα εισιτήρια και εισπράττουν το ναύλο, δηλ. των ναυτικών πρακτορείων, τουριστικών γραφείων και συναφών επιχειρήσεων. Επί πλέον, η είσπραξη των λιμενικών τελών επιβατών και οχημάτων διασφαλίζεται με την απειλή διοικητικών κυρώσεων για τη μη είσπραξη (προστήμου, προσωρινής αφαίρεσης ή οριστικής ανάκλησης της άδειας λειτουργίας του ναυτικού πρακτορείου), αλλά και επιβολής ποινικών κυρώσεων κατά των παραβατών των σχετικών διατάξεων. Τέτοιου είδους διασφάλιση δεν επιφυλάσσεται για την είσπραξη των λιμενικών τελών που βαρύνουν το πλοίο.

Από τις διακρίσεις αυτές του τρόπου υπολογισμού και διασφάλισης της είσπραξης των λιμενικών τελών συνάγεται, ότι το μέτρο της υποχρεωτικής απαγόρευσης απόπλου κατά το άρθρο 7 παρ. 2 του ν.δ. 2721/1953 αποτελεί το κατάλληλο και αναγκαίο μέτρο είσπραξης των τελών που βαρύνουν το πλοίο, ενόψει του κινδύνου απώλειας των σχετικών εσόδων μετά τον απόπλου (ΝΣΚ 727/1996). Το μέτρο αυτό διατηρείται σε ισχύ και μετά τη θέσπιση του άρθρου 20 παρ. 10 του ν. 3622/2007, που προβλέπει τη δυνητική και μετά από αιτιολογημένη αίτηση του οικείου φορέα διοίκησης και εκμετάλλευσης του λιμένα απαγόρευση του απόπλου. Η τελευταία αυτή διάταξη, ο τίτλος της οποίας αναφέρεται στα λιμενικά τέλη επιβατών και οχημάτων, ρυθμίζει την απαγόρευση απόπλου ως συμπληρωματικό των διοικητικών κυρώσεων και ποινών μέτρο εξαναγκασμού της είσπραξης των τελών αυτών και όχι ως το μοναδικό προς τούτο μέτρο είσπραξης των αντίστοιχων λιμενικών τελών που βαρύνουν το πλοίο.

Την ερμηνεία αυτή δεν κλονίζει η συγκεχυμένη και αντιφατική γραμματική διατύπωση του άρθρου 20 παρ. 10 ν. 3622/2007 και της αιτιολογικής του έκθεσης, ομιλούντων το μεν περί λιμενικών τελών επιβατών και οχημάτων, το δε περί λιμενικών τελών ανεξαρτήτως αν αυτά βαρύνουν το πλοίο, τους επιβάτες, τα οχήματα ή τα φορτία. Επομένως, ο περιορισμός της ερμηνείας στο γράμμα της διάταξης δεν αποτελεί ασφαλή μέθοδο αποκάλυψης του νοήματός της.

Τέλος, κατά τις γενικές περί αιτιολόγησης των διοικητικών πράξεων διατάξεις, είναι υποχρεωτική η αιτιολόγηση της απόφασης απαγόρευσης απόπλου, είτε η απόφαση αυτή είναι υποχρεωτική, είτε δυνητική, κατόπιν αιτιολογημένης στην τελευταία περίπτωση πρότασης του φορέα διοίκησης λιμένα, υπέρ του οποίου τα τέλη αυτά

εισπράττονται. Συνεπώς η τελευταία αυτή ρύθμιση στην ερμηνευόμενη διάταξη δεν αποτελεί λόγο υπέρ της δυνητικής και όχι υποχρεωτικής έκδοσης της απόφασης απαγόρευσης απόπλου.

8. Επομένως, κατά την άποψη αυτή, οι ως άνω δυο διατάξεις ισχύουν παράλληλως και, ως εκ τούτου, επί οφειλής τελών πρόσδεσης, παραβολής και προσόρμησης πλοίων υπέρ Λιμενικού Ταμείου η αρμόδια Λιμενική Αρχή έχει υποχρέωση να εμποδίσει τον απόπλου του πλοίου, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του ν.δ. 2721/1953.

V. Επειδή οι δύο ως άνω απόψεις ισοψήφισαν, η υπόθεση παραπέμπεται κατά τη διάταξη του άρθρου 7, παρ.3, εδ.γ' του ν.3086/2002 (Οργανισμός Ν.Σ.Κ.), στην Ολομέλεια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Θεωρήθηκε
Αθήνα, 9-7-2015
Η Πρόεδρος του Τμήματος

Χρυσοφάντα Αυγερίνου
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η εισηγήτρια

Ξανθή Μπασάκου
Πάρεδρος ΝΣΚ